

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de uzun süredir uygulanmakta olan enerji politikaları, bir yandan enerji fiyatlarının fahiş bir düzeye çıkmasına, bir yandan da yaygın usûlsüzlük ve yolsuzluk iddialarıyla, siyasete ve siyasetçiye olan güvenin derinden sarsılmasına neden olmuştur. Bu politikanın temel yanlışlarından biri de, hidrolik ve linyit gibi kendi zengin kaynaklarımızı değerlendirmeden, tamamı ithal doğal gaza dayalı enerji politikalarının sürdürülüyor olmasıdır. Özellikle elektrik üretiminde halen % 44 olan doğal gazın payının, yıl sonunda % 50'lere ulaşacak olması, bu çarpık ve kamu yararını hiçe sayan politikanın, çok çarpıcı bir göstergesidir. Bu oran tükettiği gazın % 85'ini kendi üreten ABD’de % 20, AB’de % 32’dir. Doğal gaz santrallerine; alınan krediden, imzalanan “al ya da öde” koşullu anlaşmalara ve üretilen elektriğin kamu tarafından alımına kadar Hazine garantisi sağlayan bu sorumsuz politika, enerji alanında yaşanan kaosu ve pahalılığın başlıca nedenidir.

Türkiye, 2002 yılında ithal ettiği 17.6 milyar metreküp doğal gazın 11.6 milyar metreküpünü Rusya Federasyonu’ndan almıştır. Bunun 5 milyar metreküpü doğrudan Gazprom-Gazexport şirketinden alınırken kalanı, Turusgaz adlı şirket üzerinden alınmaktadır. Turusgaz’da Gazprom’un % 45, BOTAŞ’ın % 35, GAMA’nın % 15.6 hissesi vardır. Geri kalan % 4.4 ise, hamiline yazılı hissedir. Hisselerin kime ait olduğu ise bilinmemektedir.

Tükettiğimiz gazın tamamının ithal ediliyor olması yetmezmiş gibi, ithalatın % 67’sinin tek ülkeden (Rusya) yapılması stratejik bir zaaf yaratmaktadır. Doğal gazın fiyatı fahiştir ve halkın alım gücünü, sanayicimizin rekabet gücünü ortadan kaldırmaktadır. Dahası, Rusya’da aynı sahadan üretilen ve aynı boru hattından taşınan gaz, iki farklı şirket üzerinden, farklı fiyatlarla satın alınmaktadır. Bu sorumsuz uygulamalar, kamuoyunda kuşku yaratan ve pahalı enerji fiyatlarının temel nedenleri olarak algılanmaktadır.

Ayrıca, yoğun usûlsüzlük ve yolsuzluk savlarıyla anılan Mavi Akım Projesi de, tüm uyarılara karşın, dönemin iktidarlarınca yaşama geçirilmiştir. Bu projeye, zaten gaz ithalat fazlası olan ülkemizde, ithalat yükümlülüğümüz ve tek ülkeye bağımlılığımız, tehlikeli boyutta artmıştır. Karadeniz’in 2150 metre derinliği ve diğer olumsuz doğa koşulları, proje maliyetini ve gaz fiyatını daha da yükseltecektir. Dönemin hükümetinin;

hattın Türkiye'deki bölümünü ihalesiz döşetmesi ve usülsüz avans verdiği savları, eleştirileri ve yolsuzluk iddialarını arttırmaktadır.

Enerji Bakanlığı, Mavi Akım'la gelecek gazın alımını 6 ay süreyle ertelemiştir. Ancak, sürenin bitiminde alımın tekrar başlayacak olması, söz konusu olumsuzlukları ve yolsuzluk iddialarını ortadan kaldırmamaktadır.

Bu hususlara ek olarak, Turusgaz üzerinden alınan gazın fiyatına 18 Şubat 1998'de bir müdahale yapıldığı ve gaz fiyatına esas olan formülde, değişkenlerle oynanarak, Türkiye aleyhine, 1000 metreküp 25 dolarlık fark yaratıldığı öne sürülmektedir. Bu fiyatın, Mavi Akım anlaşmasına da esas oluşturduğu ve formül değişikliğinin anlaşmanın 25 yıllık süresi boyunca, ülkemize 8-10 milyar dolar civarında zarar oluşturacağı da iddialar arasındadır.

Sonuç olarak;

Türkiye, tamamını ithal ettiği doğal gaza ve tek bir ülkeye, sakıncalı oranlarda bağımlı hale getirilmiştir. Gaz alım fiyatlarımızın fahiş olduğu iddia edilmektedir. Rus gazının, farklı şirketler üzerinden, farklı fiyatlarla satın alındığı anlaşılmaktadır. Turusgaz'dan alınan gazın fiyat formülüyle oynanarak, ülkemizin zarara sokulduğu iddia edilmektedir. Mavi Akım hattının Türkiye bölümü ihalesiz inşa edildiğinden fahiş bedelle yapılmıştır. Turusgaz'daki % 4.4'lük "hamiline" yazılı hissenin sahipleri ve bunun ülkemize maliyeti açıklanmamıştır.

Tüm bu hususların ortaya çıkarılabilmesi için, Anayasa'nın 98 inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını, saygılarımızla arz ederiz.
04 Haziran 2003

Eşref Erdem
Ankara Milletvekili
ve 22 Milletvekili

1. Eşref ERDEM- Ankara Mv.
2. Haluk KOÇ- Samsun Mv.
3. N. Gaye ERBATUR- Adana Mv.
4. Bihlun TAMAYLIGİL- İstanbul Mv.
5. Mehmet TOMANBAY- Ankara Mv.
6. Canan ARITMAN- İzmir Mv.
7. Kemal DEMİREL- Bursa Mv.
8. Enver ÖKTEM- İzmir Mv.
9. Erol TINASTEPE- Erzincan Mv.
10. Mehmet Vedat MELİK- Şanlıurfa Mv.
11. Mehmet KÜÇÜKAŞIK- Bursa Mv.
12. Gökhan DURGUN- Hatay Mv.
13. Mahmut DUYAN- Mardin Mv.
14. İsmail DEĞERLİ- Ankara Mv.
15. Hasan AYDIN- İstanbul Mv.
16. Mehmet Ali ÖZPOLAT- İstanbul Mv.
17. Muharrem ESKİYAPAN- Kayseri Mv.
18. Güldal OKUDUCU- İstanbul Mv.
19. Halil ÜNLÜTEPE- Afyon Mv.
20. Atilla BAŞOĞLU- Adana Mv.
21. İlyas Sezai ÖNDER- Samsun Mv.
22. Atilla KART- Konya Mv.
23. Ali Cumhuri YAKA- Muğla Mv.